

KRETINGOS RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS KRETINGOS PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO ŠAKINĖS KORUPCIJOS PREVENCIJOS 2020–2022 METŲ PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šakinės korupcijos prevencijos Kretingos rajono savivaldybės VšĮ Kretingos pirminės sveikatos priežiūros centre (toliau – PSPC) 2020–2022 metų programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos ir kontrolės sistemą sveikatos priežiūros centre 2020–2022 metais.

2. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020-11-06 įsakymu Nr.V-2521 „Dėl šakinės korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje 2020-2022m. programos patvirtinimo“. Programa apima svarbiausias korupcijos prevencijos PSPC nuostatas. Programa orientuota į korupcijos rizikos veiksnių mažinimą ir šalinimą, taip pat korupcijos rizikos veiksnių valdymą.

3. Programoje vartojamos sąvokos:

3.1. **Korupcijos rizikos veiksniai** – priežastys, sąlygos, įvykiai, aplinkybės, dėl kurių gali pasireikšti korupcijos rizika.

3.2. **Korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas** – administracinis nusižengimas, darbo pareigų pažeidimas ar tarnybinis nusižengimas, padaromas piktnaudžiaujant įgaliojimais ir tiesiogiai ar netiesiogiai siekiant naudos sau ar kitam asmeniui, taip pat korupcinio pobūdžio nusikalstama veika.

3.3. **Valstybės tarnautojui prilyginamas asmuo** – asmuo, kuris dirba arba kitais įstatyme numatytais pagrindais eina pareigas viešajame arba privačiajame juridiniame asmenyje ar kitoje organizacijoje arba verčiasi profesine veikla ir turi atitinkamus administracinius įgaliojimus, arba turi teisę veikti šio juridinio asmens ar kitos organizacijos vardu, arba teikia viešąsias paslaugas, taip pat arbitras arba prisiekusysis.

3.4. Kitos Programoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme ir kituose įstatymuose apibrėžtas sąvokas.

4. Programa parengta atsižvelgiant į PSPC aplinkos analizę, sociologinių tyrimų rezultatus, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT), Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės atliktų analizių ir auditų pateiktas išvadas ir rekomendacijas, visuomenės, viešųjų ir privačių sveikatos priežiūros įstaigų pateiktus pasiūlymus.

5. Programa įgyvendinama pagal Programos priede pateiktą Programos įgyvendinimo priemonių planą.

II. KORUPCIJOS APRAIŠKŲ KRETINGOS PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO APLINKOS ANALIZĖ

6. Šakinės korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2015–2019 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. V-1433 „Dėl Šakinės korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2015–2019 metų programos patvirtinimo“ (toliau – 2015–2019 metų programa), numatytų korupcijos prevencijos PSPC priemonių

tikslas buvo sumažinti korupcijos mastą, didinti skaidrumą, atvirumą, mažinti ir šalinti korupcijos pasireiškimo prielaidas PSPC. Tikslui pasiekti buvo keliami uždaviniai.

7. Vykdam korupcijos prevencijos priemones ir įgyvendinant 2015–2019 metų programos PSPC pasirengę ir patvirtinto korupcijos prevencijos programą ir jos įgyvendinimo priemonių planą, paskyrė asmenis atsakingus už korupcijos prevenciją ir kontrolę, parengė ataskaitas apie priemonių plano įvykdymą.

8. PSPC atliko veiklos sričių vertinimą, siekiant nustatyti konkrečius korupcijos rizikos veiksnius bei korupcijos pasireiškimo tikimybę kiekvienais metais pasirinktos veiklos srityje, tai vykdomų viešųjų pirkimų procesą, jame dalyvaujančių subjektų funkcijas, pareigas ir atsakomybę. PSPC atlikta analizė skiriant kompensuojamus vaistinius preparatus ir MPP vertinimą pagal galiojančius 2002-03-08 LR sveikatos apsaugos ministro įsakymo Nr. 112.

9. Vykdam korupcijos prevencijos priemones, ypatingas dėmesys buvo skiriamas užtikrinant PSPC darbuotojų laikymosi Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo reikalavimų. Glaudžiai bendradarbiaujant su VTEK pasiekta, kad PSPC dirbantys specialistai būtų 100 proc. pateikę privačių interesų deklaracijas.

10. Sveikatos ministerija, bendradarbiaudama su VTEK, teikė metodinę pagalbą įstaigai aktualiais klausimais dėl Įstatymo nuostatų reglamentavimo, organizavo renginius, konferencijas, mokymus PSPC vadovui, gydytojams, darbuotojams vykdančioms korupcijos prevenciją ir kontrolę įstaigoje. Šia tema PSPC organizavo vidinius mokymus, atnaujinant darbuotojų žinias ir supažindinant su Įstatymo nuostatų naujovėmis bei suteiktos teorinės ir praktinės žinios, būtinos kurti ir palaikyti PSPC aplinką nepalankią korupcijai elgtis sąžiningai, rodyti sektiną skaidrumo pavyzdį, laikytis etikos ir elgesio kodeksų, pranešti apie pastebėtą korupciją, nepriimti neoficialių mokėjimų, dovanų, kyšių, vengti viešųjų ir privačių interesų konfliktų, bei supažindinti naujai į darbą priimamus asmenis.

11. Siekiant didinti ne tik PSPC darbuotojų, bet ir visuomenės nepakantumą korupcijai, buvo sukurta antikorpucinė socialinės reklamos, lankstinukai, plakatai, skirtukai knygoms PSPC vykdymo strategija, užtikrinančios nuolatinį bei sisteminį antikorpucinį visuomenės švietimą ir informavimą.

Sukurta kampanijų: „Sąžiningumą pradėk nuo savęs“! „VŠĮ Kretingos pirminės sveikatos priežiūros centras prieš korupciją!“ Aš už Lietuvą be korupcijos“! „Neduokite- neimsime, Atsidėkokit šypsena“!

12. Stebint Projekto vykdomų veiklų daromą teigiamą poveikį, buvo atliktos anoniminės pacientų apklausos du kartus metuose. Anketinės apklausos buvo vykdomos PSPC ir ambulatorijose. Buvo apklausama po 100-200 pacientų. Į klausimą „Ar esate patenkintas(-a) šios įstaigos personalo (gydytojų, slaugytojų ir kt.) paslaugų teikimu ar aptarnavimu?“ didžioji dalis 91 proc. apklaustųjų atsakė teigiamai, nepatenkinti 4proc., nuomonės neturėjo 3 proc. Į klausimą „Kam korupcijos atveju tenka atsakomybė?“ abiem atsakė 73 proc., kad atsakingas duodantysis mano 12 proc., kad tas, kuris paima galvoja 6 proc. Korupcijos atveju į įstaigos vadovą kreiptųsi 32 proc., į teisėsaugą- 8 proc., į Antikorpucijos komisiją-10 proc., nesikreiptų niekur-41 proc. Nors didžioji dalis teigė patys niekur nesikreiptų, tačiau net 51 proc. respondentų mano, jog korupcijos atveju viešinimas būtų efektyviausia priemonė korupcijos mažinimui. Visuomoje anketavimo rezultatai palankūs įstaigai. Tačiau plėsti pacientų ir darbuotojų sąmoningumą korupcijos klausimais reikia, kad kova su galimomis korupcijos apraiškomis duotų vis geresnius rezultatus. Atsižvelgiant į gautus rezultatus nutarta, kad tikslinga ir toliau kasmet vykdyti pacientų nuomonių apklausas, siekiant nustatyti galimos korupcijos apraiškas, tęsti antikorpucijos lankstinukų platinimą, su tyrimo rezultatais susirinkimų metu būtų supažindintas personalas. Padalinių vadovai įpareigoti su pavaldžiais darbuotojais dar kartą aptarti Elgesio taisykles, susidūrus su galima korupcinio pobūdžio nusikalstama veikla.

13. Viešieji pirkimai daug metų yra viena iš sričių, kuri pripažįstama kaip labiausiai korumpuota bei neskaidri. PSPC planuodami ir atlikdami pirkimus, vykdydami sutartis ir nustatydami pirkimų kontrolės priemones, darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, vadovaujasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, jį įgyvendinančiais teisės aktais, patvirtintomis PSPC viešųjų pirkimų

organizavimo ir vykdymo vidaus taisyklėmis, kitais įstatymais, teisės aktais ir PSPC vidaus teisės aktais.

Darbuotojai, dalyvaujantys viešųjų pirkimų procese ar galintys daryti įtaką jo rezultatams, siekia užtikrinti, kad vykdant pirkimus būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo principų bei siekti, kad prekėms, paslaugoms ar darbams įsigyti skirtos lėšos būtų naudojamos racionaliai, vykdant pirkimo sutartis būtų laikomasi aplinkos apsaugos, socialinės ir darbo teisės įpareigojimų, nustatytų Europos Sąjungos ir nacionalinėje teisėje, kolektyvinėse sutartyse, tarptautinėse konvencijose. Pirkimų procese dalyvaujantys asmenys turi laikytis konfidencialumo ir nešališkumo reikalavimų, siekti strateginių ir kitų PSPC veiklos planų įgyvendinimo ir užtikrinti sutartinių įsipareigojimų vykdymą tretiesiems asmenims.

Prieš pradėdami vykdyti nustatytas funkcijas PSPC darbuotojai ar pagalbinės pirkimų veiklos paslaugų teikėjo darbuotojai, Pirkimų iniciatorius, Pirkimų organizatorius, Viešųjų pirkimų komisijos nariai, ekspertai, stebėtojai, dalyvaujantys pirkimo procedūrose ar galintys daryti įtaką jos rezultatams, turi pasirašyti nešališkumo deklaraciją (forma patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 23d. įsakymu Nr. IS-93“Dėl nešališkumo deklaracijos tipinės formos patvirtinimo“) ir konfidencialumo pasižadėjimą. Prieš pradėdami vykdyti jiems nustatytas funkcijas, o taip pat ir pirkimų vykdytojo vadovas turi užpildyti arba atnaujinti privačių interesų deklaracijas, kaip tai nurodyta LR viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatyme.

Įstaigos Viešųjų pirkimų organizatorius, ne vėliau kaip iki kovo 15 dienos pagal Viešųjų pirkimų tarnybos nustatytus reikalavimus ir tvarką skelbia Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (toliau CVP IS) tais metais planuojamų vykdyti viešųjų pirkimų suvestinę. Pirkimų suvestinė PSPC parengta ir CVP IS viešai skelbiama informacija apie visus biudžetiniais metais planuojamus vykdyti pirkimus, išskyrus mažos vertės pirkimus. Viešųjų pirkimų suvestinė skelbiama Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į planuojamų pirkimų plano pakeitimus, esant būtinybei, tikslinama pirkimų suvestinė, kuri patikslinta ne vėliau, kaip per 5 d. d. skelbiama CVP IS.

PSPC siekia kuo daugiau pirkimų vykdyti naudojantis CPO elektroniniu katalogu, jei jame siūlomos prekės, paslaugos ar darbai atitinka pirkimo iniciatoriaus įvertintus perkančiosios organizacijos poreikius ir pirkimas negali būti vykdomas efektyvesniu būdu racionaliai naudojant lėšas.

14. Siekiant didinti PSPC veiklos viešumą ir atvirumą bei pacientų informuotumą, ugdyti medicinos darbuotojų patikimumą, lojalumą ir sąžiningumą, motyvuoti visuomenę elgtis sąžiningai, pranešti apie korupciją, parengtas Skaidrios asmens sveikatos priežiūros įstaigos vardo suteikimo tvarkos aprašas, patvirtintas 2015 m. sausio 26 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-65 „Dėl Skaidrios asmens sveikatos priežiūros įstaigos vardo suteikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Vadovaudamasi šiuo aprašu 2019 m. gruodžio 10 d. Nr. D8-3038, Kretingos rajono savivaldybė nusprendė VŠĮ Kretingos pirminiam sveikatos priežiūros centrui suteikti Skaidrios asmens sveikatos priežiūros įstaigos vardą.

Šakinės programos įgyvendinimo laikotarpiu ženkliai išaugo informacijos prieinamumas pacientams tiek PSPC interneto svetainėje, tiek informacijos skelbimų vietose. Atsižvelgiant į vertinimo rezultatus, PSPC tapo atviresnė ir informatyvesnė pacientams ir siekia įdiegti tinkamą pacientų informavimo standartą (teisės aktais nustatytą privalomą pacientams skelbti informaciją), kuris yra vienas pagrindinių veiksnių, mažinančių korupcijos apraiškas PSPC, formuoja antikorpacinę aplinką, atgrasančią nuo neteisėtų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų.

15. Valstybės kontrolės užsakymu 2017 m. atlikto Lietuvos sveikatos priežiūros paslaugų kokybės tyrimo duomenimis, pagrindinė asmens sveikatos priežiūros problema yra didelės eilės.

Siekiant mažinti eiles ir užtikrinti skaidrų registravimosi gydymo paslaugoms gauti procesą, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. V-812 „Dėl Pacientų registravimo asmens sveikatos priežiūros paslaugoms gauti tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinta pacientų registravimo asmens sveikatos priežiūros paslaugoms gauti tvarka, kuri įsigaliojo nuo 2019 m. sausio 1 d. Nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. išplėtos nuotolinės sveikatos priežiūros paslaugos, kurių metu nėra galimybės korupcijos apraiškoms pasireikšti.

Siekiant didinti suteikiamų paslaugų prieinamumą ir pasiekiamumą asmenims gauti reikalingas sveikatos priežiūros paslaugas, nuo 2019 m. PSPC prisijungė prie nacionalinės Išankstinės pacientų registracijos informacinės sistemos (toliau – IPR IS). Tai leidžia tobulinti asmenų registravimo į PSPC paslaugų laukimo eiles tvarką ir pacientų registraciją vykdyti IPR IS. Ekspertai dideles eiles PSPC paslaugoms gauti grindžia ženkliai padidėjusia emigracija, dėl kurios kiekvieno šeimos gydytojo apylinkėje santykinai išaugo pagyvenusių ar pensinio amžiaus pacientų skaičius, o tai – dažniau sergantis kontingentas.

Skaidrinant sveikatos priežiūros sistemą, ypatingai svarbu, kad sukurtą ESPBI IS veiktų sklandžiai ir kad PSPC teiktų duomenis į centrinę e. sveikatos sistemą (ESPBI IS).

16. Įgyvendinant kitus Programos uždavinius PSPC interneto svetainėje, informaciniuose stenduose skelbiama: darbuotojų elgesio kodeksas; informacija apie mokamas ir nemokamas paslaugas; informacija pacientams korupcijos prevencijos klausimais; atsakomybė už korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus; informacija pacientams, nurodant, kur gali kreiptis bei pranešti pacientas, susidūręs su korupcinio pobūdžio nusikalstama veika; STT parengti antikorporciniai klipai; įstaigos vadovo kreipimasis į pacientus dėl neformalių mokėjimų ir informacija apie tai, kur turi kreiptis pacientas, susidūręs su korupcinio pobūdžio veika. Taip pat skelbiama šeimos gydytojo medicinos norma; gydytojo odontologo medicinos norma; burnos higienisto; gydytojo odontologo padėjėjos; bendrosios praktikos slaugytojos; bendruomenės slaugytojos; akušerės; skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialisto medicininės normos.

III. PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI

17. Programos strateginis tikslas – sumažinti korupcijos mastą, padidinti skaidrumą, mažinti ir šalinti korupcijos pasireiškimo prielaidas PSPC, pasiekti, kad:

17.1. siekti korupcijos mažėjimo PSPC pagal Lietuvos korupcijos žemėlapi būtų 2020 m. – 47 proc., 2021 m. – 46 proc., 2022 m. – 45 proc.;

17.2. 2022 metais Lietuvos respondentų (gyventojų), teigiančių, kad per pastaruosius metus jie davė kyšį, būtų ne daugiau kaip 15 proc.;

17.3. 2022 metais Lietuvos respondentų (gyventojų), kurie praneštų apie korupciją būtų daugiau nei 35 proc. (2018 m. – 19 proc., 2019 m. – 25 proc.).

18. Programos tikslai:

18.1. didinti visuomenės antikorporcinį sąmoningumą, netoleranciją korupcijai ir skatinti PSPC veikti skaidriai ir sąžiningai, netoleruojant korupcijos ar kito nesąžiningo elgesio;

18.2. siekti įgyvendinti priskirtas korupcijos prevencijos priemones ir imtis aktyvių veiksmų, kad visuomenė ir kiti asmenys, turėtų galimybę sužinoti apie PSPC subjektų veiklą kuriant korupcijai atsparią aplinką, rodant, kad netoleruojame korupcijos, esame aktyvūs antikorporcijos srityje, kuriame korupcijai atsparią aplinką, esame skaidrūs ir atviri savo darbuotojams bei visuomenei;

18.3. siekti skaidrumo, efektyvumo PSPC viešųjų pirkimų srityje bei užtikrinti pagrindinį viešųjų pirkimų tikslą – racionaliai naudoti skirtas lėšas;

19. Uždaviniai programos tikslams pasiekti:

19.1. tobulinti antikorporcinę aplinką ir valdyti interesų konfliktus;

19.2. didinti PSPC veiklos viešumą ir atskaitingumą visuomenei;

19.3. gerinti administracinių ir viešųjų paslaugų kokybę, didinti sprendimų ir procedūrų skaidrumą;

19.4. viešųjų pirkimų skaidrinimas;

19.5. ūkio subjektų veiklos priežiūros efektyvinimas.

19.6. Neatskiriama švietimo dalis – PSPC darbuotojai turi dalyvauti seminaruose, paskaitose ar kituose antikorporcinio švietimo renginiuose.

20. Priemonės, kurios sumažins korupcijos apraiškų prielaidas PSPC, ir jų vykdymo terminai, vertinimo kriterijai ir jų reikšmės pateikti Programos įgyvendinimo 2020–2022 m. priemonių plane (pridedama).

21. Įgyvendinus priemones tikimasi, kad bus pasiekti ne tik strateginio tikslo įgyvendinimo rodikliai, bet PSPC bus aktyviau kuriama antikorupcinė aplinka, padidės darbuotojų, visuomenės nepakantumas korupcijai ir kompetencija atpažinti ir valdyti kylančias korupcines veiklas, pagerės pacientų ir gydytojų bendravimo kultūra, visuomenė aktyviau prisidės prie korupcijos PSPC identifikavimo ir mažinimo. Sukurtoje IPR IS PSPC atskleis visą informaciją apie pacientų registracijai skirtus visus laikus. Ministerijai sudarius klausimynus, atsiras galimybė įvertinti korupcijos mastą instituciniu lygmeniu, o apklausose dalyvaujantiems pacientams būtų aišku, kas teikiant sveikatos priežiūros paslaugas turi būti laikoma korupcija, o kas tiesiog netinkamu paslaugos teikimu, taip būtų sudarytos sąlygos ne tik gauti informaciją apie PSPC korupcijos lygį, bet ir išsiaiškinti, ar pacientai korupcijai nepriskiria to, kas turėtų būti laikoma netinkamu paslaugos teikimu. Viešųjų pirkimų srityje būtų nuolat peržiūrima ir tobulinama darbo organizavimo vidaus tvarka viešuosiuose pirkimuose, aiškiai atskiriant viešuosius pirkimus inicijuojančių, vykdančių ir prižiūrinčių asmenų funkcijas, sekami ir analizuojami viešųjų pirkimų stebėsenos rodikliai, kurie būtų viešinami PSPC interneto svetainėje, būtų parengtos standartizuotos medicininės įrangos (prietaisų), įsigyjamos viešojo pirkimo būdu, techninės specifikacijos, o tai, tikimasi, ženkliai sumažins korupcijos apraiškas bei viešųjų pirkimų rizikas.

IV. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS IR FINANSAVIMAS

22. Programą pagal kompetenciją įgyvendina PSPC, kurios steigėjas yra savivaldybė. Nevyriausybinių organizacijų, suinteresuotos visuomeninės grupės ir privataus sektoriaus subjektai gali savo veiksmais prisidėti prie Programos vykdymo, jos tikslo ir uždavinių pasiekimo.

23. Programos įgyvendinimą organizuoja ir kontroliuoja SAM.

24. Programos įgyvendinimo rezultatų stebėseną atlieka STT. Apie priemonių vykdymą SAM informuoja STT.

25. Programos įgyvendinimo 2020–2022 m. priemonių plano priemonių vykdymą koordinuoja, metodinę pagalbą korupcijos prevencijos klausimais teikia SAM darbuotojai atsakingi už korupcijos prevenciją ir kontrolę.

26. Už konkrečių Programos įgyvendinimo 2020–2022 m. priemonių plane numatytų priemonių įgyvendinimą pagal kompetenciją atsako įstaigos vadovas. Apie Programos įgyvendinimo 2020–2022 m. priemonių plano priemonių vykdymą PSPC vadovas ne vėliau kaip per 7 darbo dienas pasibaigus kalendoriniams metams informuoja SAM darbuotojus, atsakingus už korupcijos prevenciją ir kontrolę.

27. Siekiant nuosekliai vertinti pasiektą pažangą, nustatyti kliūtis ir problemas, kylančias įgyvendinant Programą PSPC:

27.1. PSPC privalo reguliariai vykdyti numatytų (priskirtų) Programos įgyvendinimo 2020–2022 m. priemonių plane nurodytų priemonių įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą;

27.2. atsižvelgdama į kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ar galinčius turėti įtakos Programos įgyvendinimo 2020–2022 m. priemonių plano priemonių įgyvendinimui, PSPC turi teisę teikti SAM motyvuotus pasiūlymus dėl įgyvendinamų Programos įgyvendinimo 2020–2022 m. priemonių plano priemonių koregavimo ar pakeitimo efektyvesnėmis ar racionalesnėmis, detalizuodamos jų tikslus, vykdymo procesą ir vertinimo kriterijus.

28. Programos vykdymo pasiekta pažanga bus vertinama pagal Programos įgyvendinimo 2020–2022 m. priemonių plane nurodytus siektinus rezultatus ir jų rodiklius.

29. Visa informacija, susijusi su Programos įgyvendinimu (metiniu ir galutiniu vertinimu), skelbiama PSPC interneto svetainėje.

30. Programa vykdoma PSPC lėšomis. Atskiros Programos įgyvendinimo priemonių plano priemonės finansuojamos Europos Sąjungos lėšomis.

V. PROGRAMOS ATNAUJINIMAS

31. Kretingos pirminės sveikatos priežiūros centras, taip pat nevyriausybinės organizacijos ir kiti juridiniai bei fiziniai asmenys pasiūlymus dėl Programos nuostatų, tikslų ir uždavinių įgyvendinimo, priemonių plane numatytų priemonių atnaujinimo gali teikti SAM per visą Programos įgyvendinimo laikotarpį, net jei jie nedalyvauja vykdant Programos įgyvendinimo priemonių plano priemones.
